

Huse i Vester Hassing Sogn

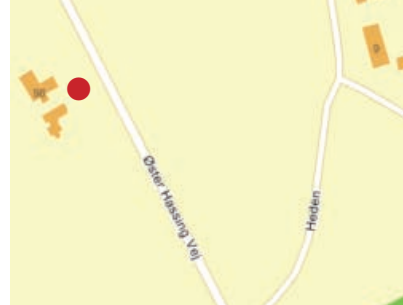
Tekst af Klem Thomsen

Redigering og billedvalg af Asbjørn Thomsen

Udgivet 2018 af Hals Arkiv på www.halshistorie.dk

Øster Hassing Vej 98

Matr. nr. 13c (Rasmusminde)

1) Aalborg Hospital, der lå mellem Adelgade, Klosterjorden, Bispensgade og Gravensgade, er opstået af det år 1431 grundlagte Helligåndskloster (Aalborg Kloster). Efter Reformationens indførelse omdannedes klosteret til et almindeligt hospital for fattige og syge, under styrelse af en forstander. Aalborg Hospital havde ved udskiftningen år 1800 en hel del fæstegårde i Vester Hassing, Efterhånden afhændedes disse til selveje, indtil den sidste fæstegård i Vester Hassing, solgtes i januar 1880.

2) En tønne korn er et gammelt dansk rummål, som er lig med 8 skæpper, der svarer til 139,121 liter korn. En tønne korn svarer til 1 hektokilo, der er lig med 100 kg.

3) Hartkorn betyder "hårdt korn", altså brødkorn; tidligere var tønne hartkorn en enhed for værdien af landbrugsjord (en kombination af jordens areal og ydeevne). Dengang al betaling foregik som byttehandel med konkrete varer var det nødvendigt med et fælles værdimål. Man besluttede sig til at sammenligne alle varer med værdien af det såkaldte "hårde korn" eller hartkorn. Hartkorn målt i tønder (ikke at forveksle med tønner land).
1 tønne = 8 skæpper =
32 fjerdingkar = 96 album.

4) Kapitelstakst (eller kapitel-takst) er en årligt revideret prissætning for landbrugsvarer - særligt korn. Den er en middelprijs, der har tjent til at fastsætte værdien af de naturale ydelser, som skulle erlægges til kirken. Oprindeligt ansatte domkapitlerne kapiteltaksten - deraf navnet. Senere ansattes den af stiftsøvrigheden og efter 1920 ved lov. Efter de omfattende kirke-reformer i Danmark i begyndelsen af det 20. århundrede blev præstelønningerne lovreguleret, ensrettet og udbetalt i rede penge. Derfor har kapiteltaksten mistet sin praktiske betydning.

Matr. nr. 13 i Vester Hassing lå ved udskiftningen i efteråret 1800 nord-vest for Bydammen. Stedet hed Gaarden og var ejet af Aalborg Hospital¹⁾.

Ved udskiftningen flyttede ejendommen ud af nutidens Skovhusvej til Vester Hassing Hede.

1846 - matr. nr. 13

Ved skøde af 12. december 1856, tinglæst 9. januar 1857, overdrages matr. nr. 13 fra Aalborg Hospital til Søren Pedersen, hvis fader Peder Martin Fanøe indtil denne overdragelse havde haft ejendommen i fæste.

Det er fornemme folk, der underskriver skødet på vegne af Aalborg

Hospital, nemlig "Frederik Christian Emil Daldstrøm Stiftamtmand over Aalborg Stift og Amtmand over Aalborg Amt Ridder af Dannebrog og Severin Cladius William Bingesbøll Biskop over Aalborg Stift Kommandør af Dannebrog".

Foruden købesummen indgik køberen en aftale på en årlig afgift i korn på 2 tønder²⁾ byg pr. tønne hartkorn³⁾. Denne skulle dog ikke betales i korn, men i penge, bestemt efter kapiteltaksten⁴⁾.

Afgiften blev tinglyst på ejendommen, som en hæftelse.

På matr. nr. 13c blev hæftelsen først afløst den 26. marts 1931.

Sognekort Vester Hassing 1816. Matrikel nummer 13 ligger nord for Kagløs, i bunden af billedet, ved vejen til Aalborg, som er nutidens Øster Hassing Vej. De små matrikler øverst i kortet er udstykningen af tårvelodder i Rasmusmose.

5) En boelsmand er indehaveren af et boelsmandssted, der er betegnelsen for de næstmindste landbrugsejendomme. Et boelsmandssted er et landbrug, der er mindre end en bondegård og større end de egentlige husmandssteder. Traditionelt var et boelsmandssted mindre end 3 tønder hartkorn. Samtidigt havde boelsmanden mindst 15 tønder land eller mindst 1 tønde hartkorn.

6) En hakkelseskiste er en kasse med fast kniv til at skære halm i stykker.

7) Et skæppemål brugtes ved tilsåning af jorden. En tønde land skulle tilsås med 1 tønde korn. Ved at opdele tønden i mere håndterlige størrelser – og arealet tilsvarende – var det lettere at få kornet sået jævnt. Man begyndte med at hælde kornet over i et skæppemål. 8 skæpper svarede til én tønde. Det vil sige en skæppe kunne rumme cirka 17,5 liter korn – cirka 139 liter delt med 8. Det område, én skæppe skulle dække, var en ottendedel af en tønde land, eller 36 x 48 alen. Det er cirka 22 x 30 meter.

8) Et sold er en stor håndsigte til rensning af korn for avner og halm.

9) En kærne er et redskab til fremstilling af smør.

1860 - matr. nr. 13c

Ved skøde af 20. juni 1860, tinglæst 29. juni, overdrages parcellen under matr. nr. 13c fra gårdmand Søren Pedersen i Vester Hassing til boelsmand⁵⁾ Jens Christian Larsen af Ravnskov. Parcellens hartkorn var på dette tidspunkt på 2 skæpper 1 $\frac{3}{4}$ album.

1869

Ved skøde af 12. december 1869, tinglæst 6. maj 1870, overdrages parcellen fra Jens Christian Larsen til husmand Just Jensen. Parcellen var nu blevet bebygget, for i skødet står: "Parcellen er taget i besiddelse af Kjøbereren som har bebygget den". Den årlige afgift til Aalborg Hospital angives at være på 4 skæpper 1 $\frac{1}{16}$ album byg, dvs. godt $\frac{1}{2}$ tønde byg.

Ved folketælling i 1870 bor den 27-årige Just Jensen på stedet, sammen med sin kone, den 26-årige Ane Cecilie Ingeborg Thomsen.

Udsnit fra kortblad 1114, lavt målebordsblad, opmålt 1884 og sidst rettet 1926. Hentet på "Historiske kort på nettet".

Landevejen gik dengang sydvest om ejendommen, mens den mindre vej nord om ejendommen først senere bliver til landevejen "Øster Hassing Vej".

Vejen, der bugter sig op midt i billedet, er nutidens "Heden".

1871

Ved skøde af 29. april 1871, tinglæst 12. maj, overdrages parcellen fra Just Jensen til Jørgen Bertelsen i Vester Hassing.

Ved folketælling i 1880 bor den 50-årige Jørgen Bertelsen på stedet, sammen med sin kone, den 36-årige Maren Cathrine Pedersen, der er født i naboejendommen Kagløs (i dag adressen Øster Hassing Vej 106).

Parret bor der stadig i 1890, nu sammen med deres 8-årige søn Bertel Peder Bertelsen.

Den 17. april 1892 dør Jørgen Bertelsen. Enken bliver boende godt 1 $\frac{1}{2}$ år på ejendommen, inden hun sælger den.

1894

Ved skøde af 6. januar 1894, tinglæst 12. januar, overdrages parcellen fra Jørgen Bertelsens enke, Maren Cathrine Pedersen, til Mikkel Christian Hansen i Vester Hassing.

Gårdens besætning angives i skødet til at være 2 køer og 2 får. I skødet anføres også, at en jordlod er udlejet til Axel Pedersen i 50 år fra 1871.

1898

Ved skøde af 17. januar 1898, tinglæst 28. januar, overdrages parcellen fra Mikkel Christian Hansen til Lars Christian Larsen, begge af Vester Hassing.

Skødet er denne gang meget meddelsom om, hvad der følger med ejendommen, nemlig "1 Komfur, 1 Kakkellovn og 1 Grubegryde samt Brøndværk og Brandredskaber, og medfølger endvidere 2 Køer, 2 Svin, 1 Td Rug, $\frac{1}{2}$ Td Byg, 2 $\frac{1}{2}$ Td Havre, Kartofflerne, 1 Rive, 1 Skovl, 1 Fork, 1 Hakkelseskiste⁶⁾, 1 Skjeppemaal⁷⁾, 2 Sold⁸⁾, 1 Kjærne⁹⁾, 1 Sigte og 1 Spand samt 1 Slibesten og Tørvene".

Den 28. april 1900 dør Lars Christian Larsens hustru, den 28-årige Ane Johanne Jensen.

Ved folketællingen i 1901 bor den 29-årige enkemand Lars Christian Larsen på ejendommen, sammen med døtrene, den 4-årige Astrid og den 2-årige Oda, samt den 72-årige husholderske Karen Olesen, som også er på alderdomsunderstøttelse.

Rasmusminde fotograferet fra luften omkring 1953. Bemærk at landevejen går syd om ejendommen. Vejen blev først lagt nord om ejendommen i starten af 1960'erne.

Da Knud Larsen i 1937 købte ejendommen hed den Rasmusminde. Den havde tidligere heddet Lykkensprøve, og benævnes sådan i såvel 1886 som 1906.

1901

Som enlig far med 2 små børn var det tilsyneladende svært for Lars Christian Larsen, og ejendommen gik snart på tvangsauktion. Højeste bud kom fra Bertel Christensen.

Den 25. oktober 1901 overtager Bertel Christen ejendommen på Øster Hassing Vej 98 med matr. nr. 13c, ved fogedudlægnings-skøde¹⁰⁾.

1903

Ved skøde af 7. juli 1903, tinglæst 17. juli, overdrages parcellen fra Bertel Christensen til Anders Peter Jørgensen, begge af Vester Hassing.

Besætningen bestod ved skødets udstedelse af "2 Køer, 1 Kvie, 1 Gris, 1 Faar, 2 Lam, 10 Høns og 1 Hane".

Ved folketællingen i 1906 bor den 65-årige Anders Peter Jørgensen på ejendommen, sammen med sin hustru, den 62-årige Marie Jensen, og deres 19-årige datter, Maren Katrine Andersen.

1907

Ved skøde af 7. juni 1907, tinglæst 14. juni, overdrages parcellen fra

Anders Peter Jørgensen til Niels Marinus Andersen, begge af Vester Hassing. Ifølge skødet er ejendommens hartkorn stadig på 2 skæpper 1 $\frac{3}{4}$ album, og den årlige afgift til Aalborg Hospital på 2 tønder byg pr. tønde hartkorn nævnes også i skødet.

Niels Marinus Andersens økonomi var anstrengt, og den 10. september 1909 blev der i fogedretten foretaget arrestforretning efter begæring af købmand P. C. Petersen fra Vester Hassing. Årsagen var en gæld på 370 kr. og 63 øre til samme. Gælden blev tinglæst i ejendommen.

1909

Ved skøde af 5. oktober 1909, tinglæst 8. oktober, overdrages parcellen fra Niels Marinus Andersen til Christen Petreus Christensen af Vester Hassing Hede. I virkeligheden afhænder Niels Marinus Andersen ejendommen til købmand P. C. Christensen i Vester Hassing, som han skyldte penge, men denne afhænder samme dag ejendommen til Christen Petreus Christensen.

Christen Petreus Christensen, der er født i Haverslev i Aars sogn, blev den

10) Et fogedudlægnings-skøde (fogedudlægnings-skøde) udfærdiges når en ejendom købes på en tvangsauktion.

Fogeden er her at opfatte som sælger, for han/hun er som reglen rendt fra hus og hjem eller måske rejst, derfor skriver fogeden skødet under på "sælgerens" vegne. Fogeden skøder til køberen, som man siger i den branche.

*I 1970'erne havde Knud Larsen en husdyrbesætning bestående af to jersey-køer og nordbaggen Musse.
Foto: Klem Thomsen.*

25. september 1908 gift i Vester Hassing Kirke med Ane Christine Thomsen, der kaldes Christine og som er født på Vester Hassing Hede, som datter af Thomas Christensen og Rasmine Margrethe Rasmussen. Ved folketællingen i 1911 boede dette par på ejendommen sammen med deres søn, Lauris. Ved folketællingen i 1916 boede parret stadig på ejendommen, nu sammen med deres 4 børn, den 7-årige Lauris, den 5-årige Marie, den 2-årige Dagmar, og den få måneder gamle Voldborg.

Luftfoto af Rasmusminde fra august 1994.

1917

Ved skøde af 19. juli 1917, tinglæst 27. juli, overdrages parcellen fra Christen Petreus Christensen til hans svigerfar Thomas Christensen, begge af Vester Hassing. Ejendommens hartkorn er stadig på 2 skæpper $1\frac{3}{4}$ album.

Svigerfaderen, Thomas Christensen, boede i ejendommen matr. 43e, i dag Heden 5, der ligger lige overfor Øster Hassing Vej 98, og som Christen Petreus Christensen samtidig købte, og hvor han også er at finde ved de efterfølgende folketællinger.

Ved folketællingen i 1921 bor Thomas Christensen, hustruen Rasmine og plejesønnen Holger Nielsen på ejendommen. Ved folketællingen 1925 bor parret stadig på ejendommen, nu sammen med en ung medhjælper. De får begge alderdomsunderstøttelse. Ved folketællingen i 1930 bor den nu 76-årige Thomas Christensen alene sammen med den 72-årige Rasmine, nu kaldet Mine.

1931-1932

Ved skøde, tinglyst 23. marts og 13. juli 1931, overdrages ejendommen fra Thomas Christensen til Niels Abel Obel Nielsen.

Ved skøde, tinglyst 24. september 1932, overdrages ejendommen til Hakon Nicolaj Rasmussen.

Stuehuset på Øster Hassing Vej 98 fotograferet fra syd i foråret 2018.

Foto: Klem Thomsen.

Knud Larsen malkede stadig sine 2 jerseykøer med håndkraft i slutningen af 1982.

Foto: Klem Thomsen.

1937

Ved skøde, tinglyst 1. juni 1937, overdrages ejendommen til Knud Reinholdt Larsen. For Knud Larsens vedkommende skulle det blive til næsten 66 år på Øster Hassing Vej 98.

Knud Larsen var den 24. november 1936 blevet gift med Olga Christensen. Ved folketællingen i 1940 bor parret på ejendommen, sammen med den 2-årige Martha. Senere kom børnene Elly, Niels Jørgen og Kjeld til.

Ved Knud Larsens overtagelse hed ejendommen Rasmusminde. Den havde tidligere heddet Lykkensprøve, og benævnes sådan i såvel 1886 som 1906.

Knud Larsen købte matr. nr. 12n og 14m af K. J. Bøcker, ved skøde tinglyst 29. september 1950.

Selv flyttede jeg på Vester Hassing Hede i 1977 og jeg husker Knud Larsen som en mand, der var meget vidende om egnens forhold og historie.

Jeg husker også tydeligt, at han om

morgen kom kørende med hestevogn, med nordbaggen Musse for vognen, og til denne var spændt 2 jerseykøer.

Disse blev sat på græs, med tøj, i hans jordstykke i Rasmusmose. Om afte-
nen gik det den modsatte vej. Knud Larsen malkede stadig sine 2 jerseykøer med håndkraft i slutningen af 1982, og malkespandene blev afleveret ved landvejen, hvor tankbilen tømte dem for mælk, stadig prima kvalitet. Men kvalitet var ikke nok, mængde talte mere, og snart ville tankbilen ikke længere holde for 2 køers skyld, og disse måtte sættes ud.

Knud Larsen døde den 24. maj 2003.

2003

Efter Knud Larsens død købte sønnen Kjeld Larsen ejendommen af boet. Kjeld Larsen er født på ejendommen i 1955 og har altid boet der.

Ejendommen består i dag foruden matr. nr. 13c af matriklerne 24f, 7e, 14m og 12n.

Fotoet af stuehuset er taget i foråret 2018.

Foto: Klem Thomsen.

Ejendommen Rasmusminde, Øster Hassing Vej 98, med Heden 9 i baggrunden. Fotograferet i december 1995.

Foto: Klem Thomsen.

Upubliceret kildemateriale

Arkivalieronline
(<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/geo/geo-collection/5>):
Kirkebøger fra Vester Hassing sogn

Arkivalieronline
(<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/geo/geo-collection/7>):
Folketællinger fra Vester Hassing sogn

Arkivalieronline
(<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/geo/geo-collection/9>):
Realregistre, skøde- og panteprotokoller fra Vester Hassing sogn

Dansk Demografisk Database
(ddd.dda.dk/soeg_person.asp):
Folketællinger fra Vester Hassing sogn

Knud Larsen:
Ejendomme på Vester Hassing Hede, nedskrevet i 1980'erne
(i forfatterens privatarkiv)

Litteratur

Madsen Heini:
Ordbog for slægtsforskere, 1998

Trap, J. P.:
Danmark, 3. udgave, bind 4

Værnfelt, Kr.:
Bidrag til Kjær Herreds Historie. Steder og Navne i Vester-Hassing.
I: *Jyske Samlinger 1937*, s. 164-199.

Laila på Columbo og Birthe på Bonnie, begge fra Heden 9, på besøg på Rasmusminde i juni 1988.

Foto: Kjeld Larsen.

